

15. Marchuk V.I. (2011). Administratyvno-pravove zabezpechennia vstanovlenoho poriadku upravlinnia v Ukraini orhanamy vnutrishnikh sprav [Administrative and legal support of the established order of management in Ukraine of law-enforcement bodies]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Lviv. 16 p. [in Ukrainian].
16. Nedilko A.I. (2017). Kontseptsiiia elektronnoho uriaduvannia yak element vdoskonalennia systemy publicznego upravlinnia [The concept of e-government as an element of improving the system of public administration]. *Derzhavne upravlinnia*. № 2 (58). URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2017/17.pdf [in Ukrainian].
17. Pocheptsov H.H., Chukut S.A. (2008). Informatsiina polityka [Information policy]: navch. posib. 2-he vyd., ster. Kyiv: Znannia. 663 p. [in Ukrainian].
18. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini [On approval of the Concept of e-government development in Ukraine]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.09.2017 r. № 649-r [in Ukrainian].
19. Rymarchuk H.S. (2013). Administratyvno-pravove zabezpechennia prava intelektualnoi vlasnosti [Administrative and legal support of intellectual property rights]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. Nauk : 12.00.07. Lviv. 18 p. [in Ukrainian].
20. Rozvytok elektronnoho uriaduvannia ta elektronnoi demokracji v Ukraini [Development of e-government and e-democracy in Ukraine] URL: <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/3451-rozvytok-elektronnoho-uraduvannia-ta-elektronnoi-demokratii-v-ukraini> [in Ukrainian].
21. Roshchuk M. (2018). Rozvytok elektronnoho uriaduvannia v Ukraini: pravovyi aspekt zabezpechennia bezpeky informatsii [Development of e-government in Ukraine: legal aspect of information security]. *Ukrainskyi naukovyi zhurnal informatsiinoi bezpeky*. Vyp. 1. pp. 17–22. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/325943211.pdf> [in Ukrainian].
22. Sirko V.S. (2018). Poniattia administratyvno-pravovoho zabezpechennia volonterskoj diialnosti v Ukraini [The concept of administrative and legal support of volunteering in Ukraine]. *Pravova prosvita*. № 8. S.117–121 [in Ukrainian].
23. Solomko Yu. (2018). Elektronne uriaduvannia: poniattia, sutnist, pryntsyipy ta napriamy rozvytku [E-government: the concept, essence, principles and directions of development]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*. Vyp. 2 (55). Ch. 1. pp. 135–143 [in Ukrainian].
24. Filippov A.V. (2010). Administratyvno-pravove zabezpechennia bezpeky tsyvilnoi aviatsii v Ukraini [Administrative and legal security of civil aviation in Ukraine]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Irpin. 19 p. [in Ukrainian].
25. Khytra I.Ia. (2011). Administratyvno-pravove zabezpechennia diialnosti bankiv v Ukraini [Administrative and legal support of banks in Ukraine]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 17 p. [in Ukrainian].
26. Tsarenko I.O., Krasnozhon N.S. (2020). Elektronne uriaduvannia yak instrument posylennia konkurentospromozhnosti krainy [E-government as a tool to strengthen the country's competitiveness]. *Efektivna ekonomika*. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8123> [in Ukrainian].
27. Tsyverenko H.P. (2011). Administratyvno-pravove zabezpechennia narodnoho volevyavlennia v Ukraini [Administrative and legal support of the people's will in Ukraine]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Zaporizhzhia. 21 p. [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.3.21>

DOŚWIADCZENIE ZABEZPIECZENIA ADMINISTRACYJNO-PRAWNEGO W ORGANIZACJI I DZIAŁALNOŚCI PROKURATUR REGIONALNYCH W CHRL

Roman Mazuryk

kandydat nauk prawnych,

kandydat na stopień naukowy doktora nauk prawnych

Uniwersytet Sprawy Celnej i Finansów (Dniepr, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0001-9197-4844

Mazuryk@gmail.com

Adnotacja. Publikacja naukowa analizuje doświadczenia administracyjno-prawne organizacji i działalności prokuratur regionalnych w ChRL. Metodologia badań opiera się na organicznym połączeniu filozoficznych, ogólnych naukowych i specjalnie prawnych metod badawczych. Wśród tych ostatnich w większym stopniu stosuje się metody porównawczej nauki prawnej, dogmatyki prawnej i metody modelowania prawnego. Zbadano pozytywne doświadczenia organizacji działalności prokuratury w Chińskiej Republice Ludowej, która ma głębokie historyczne korzenie i stabilny system organizacji działań prokuratorskich, który rozwinął się przez długi okres, oparty na tradycjach narodowych i wysokim poziomie patriotyzmu.

Należy zauważyć, że dla Ukrainy ważne jest doświadczenie zabezpieczenia administracyjno-prawnego organizacji i działalności prokuratur regionalnych w obcych krajach, ponieważ pozytywne doświadczenie organizacji działań prokuratorów w innych państwach można pożyczyć w celu wprowadzenia do krajowej praktyki prawnej. W szczególności wskazane jest pożyczanie chińskiego doświadczenia organizacji i działalności prokuratur regionalnych, biorąc pod uwagę podział administracyjny i terytorialny Chin oraz krajowe tradycje i zwyczaje prawne, poziom świadomości prawnej i kultury prawnej obywateli. Dla ukraińskich organów administracji publicznej w kontekście reformy administracyjno-terytorialnej decentralizacji pozytywne jest doświadczenie w tworzeniu takiego rozgałęzionego systemu prokuratury,

który pokrywa się z systemem wymiaru sprawiedliwości i jest jak najbardziej zbliżony do obywateli danej społeczności terytorialnej.

Na uwagę zasługuje Instytut Asystenta Prokuratora w ChRL, który, biorąc pod uwagę pozytywne doświadczenia, zaleca się powrót do krajowej praktyki prawnej poprzez zmianę aktualnej ustawy Ukrainy „O prokuraturze”. Asystenci prokuratora wykonują znaczną liczbę zadań technicznych, co pozwala prokuratorowi skoncentrować się na rozwiązywaniu problemów prawnych i wdrażaniu ich bezpośrednich funkcji.

Sformułowano wniosek o konieczności dostosowania administracyjno-prawnych podstaw organizacji i działalności organów prokuratury Ukrainy jako całości i na poziomie regionalnym do międzynarodowych standardów działania prokuratorów, biorąc pod uwagę lepsze pozytywne doświadczenia obcych krajów.

Słowa kluczowe: prokuratura regionalna, organizacja, działalność, doświadczenie zagraniczne, sąd, interes państwa, obrona, uprawnienia, roszczenia prawne, podstawy, zabezpieczenie administracyjno-prawne, administracja publiczna.

EXPERIENCE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT OF THE ORGANIZATION AND ACTIVITY OF THE REGIONAL PROSECUTOR'S OFFICE IN PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

Roman Mazurik

Candidate of Law Science,

Candidate of the Degree of Doctor of Laws

University of Customs and Finance (Dnipro, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-9197-4844

Mazuryk@gmail.com

Abstract. The scientific publication is devoted to the experience of administrative and legal support of the organization and activities of regional prosecutor's offices in China.

The research methodology is based on an organic combination of philosophical, general scientific and special legal research methods. Among the latter, the methods of comparative jurisprudence, legal dogma and methods of legal modeling are used to a greater extent.

The positive experience of the organization of the prosecutor's office in the People's Republic of China, which has deep historical roots and formed over a long period of time a stable system of prosecutorial activity based on national traditions and a high level of patriotism.

It is noted that the experience of administrative and legal support of the organization and activities of regional prosecutors' offices in foreign countries is important for Ukraine, as the positive experience of organizing the activities of prosecutors in other countries can be borrowed for implementation in national legal practice. In particular, it is advisable to borrow the Chinese experience of organizing and operating regional prosecutor's offices, taking into account the administrative-territorial division of China and national legal traditions and customs, the level of legal awareness and legal culture of citizens. For Ukrainian public administration bodies in the context of administrative-territorial reform of decentralization, the experience of creating such an extensive system of prosecutorial bodies is important, which coincides with the system of judicial bodies and is available to citizens of the respective territorial community.

The institute of the assistant prosecutor in the People's Republic of China deserves attention, which, taking into account the positive experience, should be returned to the national legal practice by amending the current Law of Ukraine "On the Prosecutor's Office". Assistant prosecutors perform a significant number of terms of reference, which allows the prosecutor to focus on resolving legal issues and carrying out their direct functions.

The conclusion about the need to bring the administrative and legal framework of the organization and activities of the prosecutor's office of Ukraine as a whole and at the regional level in line with international standards, taking into account the best positive experience of foreign countries are formulated.

Key words: regional prosecutor's office, organization, activity, foreign experience, court, interests of the state, protection, powers, legal requirements, grounds, administrative and legal support, public administration.

ДОСВІД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОКУРАТУР У КНР

Роман Мазурик

кандидат юридичних наук,

здобувач наукового ступеня доктора юридичних наук

Університету митної справи та фінансів (Дніпро, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-9197-4844

Mazuryk@gmail.com

Анотація. У науковій публікації проаналізовано досвід адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності регіональних прокуратур у КНР. Методологія дослідження ґрунтується на органічному поєднанні філософських, загальнонаукових і спеціально-юридичних методів дослідження. Серед останніх більшою мірою застосовуються методи порівняльного правознавства, юридичної догматики та методи юридичного моделювання.

Досліджено позитивний досвід організації діяльності прокуратури в Китайській Народній Республіці, яка має глибокі історичні коріння та сформовану протягом тривалого періоду стабільну систему організації прокурорської діяльності, засновану на національних традиціях і високому рівні патріотизму.

Зазначається, що для України важливим є досвід адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності регіональних прокуратур у зарубіжних країнах, адже позитивний досвід організації діяльності прокурорів в інших державах може бути запозичений з метою впровадження в національну юридичну практику. Зокрема, доцільно запозичити китайський досвід організації та діяльності регіональних прокуратур, урахувавши адміністративно-територіальний поділ КНР і національні правові традиції та звичаї, рівень правосвідомості й правової культури громадян. Для українських органів публічної адміністрації в контексті адміністративно-територіальної реформи децентралізації позитивним є досвід створення такої розгалуженої системи органів прокуратури, яка співпадає із системою органів правосуддя та максимально наближена до громадян відповідної територіальної громади.

На увагу заслуговує інститут помічника прокурора в КНР, який, урахувавши позитивний досвід, доцільно повернути й у національну юридичну практику шляхом унесення змін до чинного Закону України «Про прокуратуру». Помічники прокурора виконують значну кількість технічних завдань, що дає прокурору змогу сконцентрувати увагу на вирішенні юридичних питань і реалізації своїх безпосередніх функцій.

Сформульовано висновок про необхідність приведення адміністративно-правових засад організації та діяльності органів прокуратури України загалом і на регіональному рівні у відповідність до міжнародних стандартів діяльності прокурорів з урахуванням найкращого позитивного досвіду зарубіжних країн.

Ключові слова: регіональна прокуратура, організація, діяльність, зарубіжний досвід, суд, інтереси держави, захист, повноваження, законні вимоги, підстави, адміністративно-правове забезпечення, публічна адміністрація.

Вступ. Китайська Народна Республіка є одним зі світових лідерів у сфері економіки й демонструє стабільно високі показники у сферах запобігання корупції та організованій злочинності. Досягнення китайської держави зумовлені чіткою організацією влади на всіх рівнях, включаючи систему органів кримінальної юстиції, стабільним законодавством і високим рівнем правосвідомості й правової культури громадян, які віддані національним традиціям. Одним із ключових органів публічної адміністрації КНР щодо забезпечення законності та протидії злочинності є прокуратура.

Адміністративно-правове забезпечення організації й діяльності прокуратури в КНР пройшло тривалу перевірку часом і продемонструвало ефективні результати, тому для національної юридичної науки позитивний досвід адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності прокуратури в китайській державі є важливим об'єктом дослідження. Особливе значення в контексті реформування органів прокуратури України має дослідження досвіду організації та діяльності регіональних прокуратур у КНР з метою визначення можливості й доцільності запозичення найкращих його елементів і їх упровадження в національну юридичну практику.

Дослідженню зарубіжного досвіду організації органів прокуратури приділяли увагу такі відомі науковці, як О. Величко, В. Драган, А. Долгополов, З. Загинея, С. Ківалов, Л. Кормич, В. Кравчук, Н. Муравйов, І. Плахіна, Ю. Севрук, В. Сухонос, Н. Холодницький, О. Хорсуненко, Ю. Чаплинська, О. Ярмиш та інші. Однак питання адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності регіональних прокуратур у Китайській Народній Республіці досліджено фрагментарно, у рамках більш загальних тем, що актуалізує необхідність дослідження.

Основна частина. Метою наукової публікації є дослідження досвіду адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності регіональних прокуратур у Китайській Народній Республіці й визначення можливості запозичення найкращого позитивного досвіду з метою його впровадження в національну юридичну практику.

Відповідно до принципів Конституції й Закону КНР про організацію народної прокуратури, народні прокуратури – це органи державного правового нагляду за законністю, які здійснюють функції державного обвинувачення. Народні прокуратури створюються Зборами народних представників відповідних ступенів, вони відповідальні перед ними і звітують про виконану роботу. Отже, в КНР прокуратура є відносно самостійним органом кримінальної юстиції, який формується та контролюється представницьким органом народовладдя з домінуючою роллю комуністичної правлячої партії. Партійна ідеологія комуністичної партії КНР так чи інакше впливає на процес відбору кандидатів на посади прокурорів, визначаючи вимоги до їхніх ділових і моральних якостей.

Стаття 2 Закону визначає, що в КНР створені Верховна народна прокуратура, місцеві народні прокуратури різних ступенів, військові прокуратури, а також інші спеціальні прокуратури. Такий порядок зверху до низу відображає ставлення керівника й підлеглого між органами народної прокуратури від вищого до нижчого ступеня, а також специфіку централізованої та єдиної системи. Це значно відрізняється від відносин контролера й підконтрольного між народними судами від вищої до нижчої ступені. Щоб захищати цілісність національної правової системи, органи державної прокуратури повинні бути інтегровані, повинні мати дуже сильну централізацію і єдність. Саме сильна централізованість і єдність є однією з відмінних рис прокуратури в КНР, яка ґрунтується на жорсткій дисципліні, чітких правилах поведінки та професійної етики.

Верховна народна прокуратура – верховний орган державної прокуратури, який керує роботою місцевих народних прокуратур різних ступенів і спеціальними прокуратурами. Місцеві народні прокуратури різних ступенів включають народні прокуратури провінцій, автономних районів і міст центрального підпорядкування; філії народних прокуратур провінцій, автономних районів і міст центрального підпорядкування, народні прокуратури автономних повітів і міст, підвідомчих провінції; народні прокуратури повітів, міст, автономних

повітів і районів, підвідомчих місту; спеціальні народні прокуратури в основному включають військові прокуратури, прокуратури на залізничному транспорті. Народні прокуратури різних ступенів створюються паралельно з народними судами різних ступенів для ведення справ відповідно до процедур положень Кримінально-процесуального кодексу (Office of Public Prosecutor of the People's Republic of China, 2019).

Отже, складний адміністративно-територіальний устрій КНР обумовлює існування розгалуженої системи органів прокуратури, яка тим не менше являє собою єдину та централізовану систему. Для України, яка знаходиться в процесі адміністративно-територіальної реформи, що за своєю сутністю є реформою децентралізації, позитивним є досвід створення такої розгалуженої системи, яка співпадає із системою органів правосуддя та максимально наближена (доступна) до громадян відповідної територіальної громади.

Відповідно до положень відповідних законів, народні прокуратури здійснюють такі повноваження: здійснюють функції державного нагляду за веденням справ, пов'язаних із державною зрадою, розколом держави, а також із серйозним підривом державного ладу; ведуть слідство в кримінальних справах, які безпосередньо прийняті ними до розгляду; розглядають справи, за якими ведуть слідство органи громадської безпеки й органи державної безпеки, приймають рішення про арешт або відмову в арешті, про пред'явлення обвинувачення або відмову в його пред'явленні, здійснюють нагляд за виконанням законів при проведенні слідчих дій; підтримують обвинувачення в кримінальних справах, здійснюють нагляд за виконанням законів у процесі судової діяльності народних судів; здійснюють нагляд за дотриманням законів при виконанні покарань у кримінальних справах, а також за діяльністю в'язниць, будинків попереднього ув'язнення та виправних колоній; здійснюють нагляд за судовою діяльністю народних судів у цивільних справах і справах про адміністративні правопорушення.

Внутрішня організаційна структура народної прокуратури включає прокурорські колегії та інші робочі апарати. Головний прокурор народної прокуратури в одноосібному порядку керує діяльністю прокуратури. Стаття 3 пар. 2 Закону КНР про організацію народної прокуратури визначає, що народні прокуратури різних ступенів створюють прокурорські колегії, які дотримуються принципів демократичного централізму й під керівництвом головного прокурора обговорюють і вирішують важливі справи й інші головні питання. Якщо головний прокурор з головних питань не згоден із рішенням більшості, його можна винести на рішення Зборів народних представників відповідного ступеня (Office of Public Prosecutor of the People's Republic of China, 2019). Така модель розгляду та вирішення спірних питань в органах прокуратури за участю представницького органу влади заслуговує на увагу й потребує більш детального дослідження.

Внутрішній робочий апарат народної прокуратури – це оперативні структури з розподілом обов'язків, що формуються відповідно до змісту нагляду за виконанням законів. Він включає такі спеціалізовані структури, як прокуратура в кримінальних справах, прокуратура з економічних питань, прокуратура у справах закону й дисципліни, прокуратура нагляду за місцями ув'язнення, прокуратуру у цивільних справах і прокуратуру у справах про адміністративні правопорушення. Для боротьби зі злочинами, пов'язаними з корупцією й хабарництвом, які безпосередньо зачіпають права й інтереси народних мас, зі злочинами проти інтересів державної служби, з обмеженням різних прав створені Управління з боротьби з хабарництвом.

Окремо варто зупинитися на вимогах до кандидатів на посаду прокурора в КНР. Прокурор у КНР повинен відповідати таким вимогам: мати громадянство КНР; бути не молодшим за 23 роки; підтримувати Конституцію; мати відмінні політичні та професійні якості й бездоганну поведінку; мати міцне здоров'я; мати вищу юридичну освіту або вищу неюридичну освіту, при цьому мати стаж роботи не менше ніж 2 роки; або мати вчений ступінь бакалавра за спеціальністю «Право» та мати стаж роботи 1 рік; або мати вчений ступінь магістра за спеціальністю «Право», учений ступінь доктора юридичних наук (Закон о государственных прокурорах Китайской Народной Республики, 2019).

Отже, юридична освіта для кандидата на посаду прокурора не є обов'язковою, проте вирішальне значення мають політичні та моральні якості – відданість ідеології правлячої партії, репутація кандидата, рівень культури тощо.

Особи, які вперше вступають на посаду прокурора, помічника прокурора, складають відкриті іспити, які організуються Верховною народною прокуратурою й проводяться у визначені терміни. Усі громадяни Китаю, які мають високий професійний і культурний рівень рівною мірою можуть записатися на іспити. Особи, які успішно склали іспити, знову проходять необхідну атестацію політичних, ідеологічних і моральних якостей. Після цього обираються кращі з кращих, їм присвоюється ценз прокурора й видається свідоцтво про ценз прокурора (Office of Public Prosecutor of the People's Republic of China, 2019). Ураховуючи загальну кількість і щільність населення в КНР, такий ретельний відбір дає змогу відібрати найкращих представників юридичної професії, а переможці добору високо цінують досягнутий успіх і можливість стабільного кар'єрного зростання. Все це зумовлює високий престиж професії прокурора в КНР, повагу громадян до органів прокуратури загалом і відповідальне ставлення прокурорів до виконання своїх обов'язків.

Головний (генеральний) прокурор КНР обирається та відкликається Зборами народних представників відповідного ступеня, однак призначення й звільнення головних прокурорів місцевих народних прокуратур різних ступенів здійснюється за поданням Головного (генерального) прокурора народної прокуратури з наступним затвердженням Зборами народних представників відповідного ступеня.

Заступник головного (генерального) прокурора, члени прокурорської колегії й прокурори призначаються та звільняються комітетом Зборів народних представників відповідного ступеня за поданням головного прокурора цієї прокуратури, помічники прокурора призначаються та звільняються головним прокурором даної прокуратури.

Після присвоєння вперше класного чину прокурора й іншого класного чину, відповідно до системи підвищення по службі, підвищення зазвичай проводиться з урахуванням вислуги років і вибору кращого кандидата. Посади прокурорів підрозділяються на 12 класних чинів. Верховним прокурором є Генеральний прокурор Верховної народної прокуратури, з 2 по 12 класний чин – це головний прокурор, старший прокурор і прокурор (чини мають внутрішню градацію). Затвердження чину прокурора та інших чинів ґрунтується на обліку виконання обов'язків, прояву здібностей, професійного рівня, успіхів в прокурорській діяльності й трудового стажу.

Система нагляду за слідством являє собою систему нагляду народної прокуратури за здійсненням слідчих дій у кримінальних справах органів громадської безпеки, включаючи органи державної безпеки. Згідно з Конституцією КНР, ні один громадянин не може бути заарештований без санкції народної прокуратури або рішення народного суду, які виконуються органами громадської безпеки.

Народна прокуратура розглядає кримінальні справи, за якими органи громадської безпеки завершили слідство та які передані для пред'явлення обвинувачення. Вона виносить рішення про пред'явлення обвинувачення або відмову в пред'явленні обвинувачення.

Крім того, народна прокуратура КНР здійснює досудове слідство щодо певних категорій справ: пов'язаних із корупцією та хабарництвом, злочинами проти інтересів державної служби, включаючи справи про зловживання службовим становищем і службову недбалість, про незаконне взяття під варту, проведення незаконного обшуку, примус до надання свідчень, пов'язаний із тортурами, а також справ про інші обмеження особистих прав і демократичних свобод громадян; про злочини, учинені співробітниками державних органів в процесі реалізації їхніх повноважень (Office of Public Prosecutor of the People's Republic of China, 2019).

Отже, у прокуратури КНР, на відміну від прокуратури України, ще залишається функція досудового слідства, а також інститут помічника прокурора. Якщо функції досудового слідства українська прокуратура позбавлена відповідно до європейських стандартів, то повернення інституту помічника прокурора в національне законодавство та юридичну практику розглядається як перспективний напрям реформування системи організації та діяльності прокуратури, включаючи регіональний рівень.

За результатами проведеного дослідження варто визначити, до якої адміністративно-правової моделі належить прокуратура КНР.

В. Мойсик зазначає, що у світі існує чотири основні підходи до визначення адміністративно-правового статусу прокуратури в системі органів державної влади. Перший підхід ґрунтується на тому, що прокуратура є самостійною інституцією. Такий підхід застосовується в Азербайджані, Білорусії, Вірменії, Еквадорі, Іраку, Кореї, Туркменістані та Узбекистані. Другий підхід характерний тим, що прокуратура може перебувати в складі виконавчої влади. Такі моделі прокуратури існують в Австрії, Бельгії, Данії, Єгипті, Ізраїлі, Італії, Канаді, Польщі, Румунії, Туреччині, Німеччині, Японії та деяких інших державах. Згідно з третім підходом, прокуратура перебуває в складі судової влади. До судової гілки влади належать прокуратури Грузії, Латвії, Люксембургу, Молдови, Уругваю тощо. Четвертий підхід зараховує прокуратуру до складу законодавчої влади, такі моделі прокуратури існують у Венесуелі, Колумбії. Проте в більшості сучасних демократичних країн спостерігається тенденція зарахування прокуратури саме до судової гілки влади – це Греція, Іспанія, Нідерланди, Португалія тощо (Мойсик, 2008: 8–9).

Отже, урахувавши вищевикладене, прокуратура Китайської Народної Республіки належить до першої моделі, адже є самостійною інституцією та формується за участю Зборів народних представників як представницького органу влади КНР, який уособлює принцип народовладдя.

Науковці відзначають, що гуманізація кримінального законодавства в КНР, унаслідок якої кримінально-правова політика пішла шляхом пом'якшення кримінальних покарань, не виправила досить суттєвий недолік – відсутність деталізованого переліку обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання. Кримінальний кодекс КНР, по суті, наділяє суддів надзвичайно широкими з погляду західного права повноваженнями у сфері кримінального судочинства: надавати повну самостійність не тільки в питанні юридичної кваліфікації обставин, які пом'якшують покарання (що було б природним і відповідало меті гуманізації кримінальної політики, однак за умови законодавчого встановлення мінімального переліку пом'якшувачів обставин), а й під час визначення кола обставин, які обтяжують покарання. Така неточність кримінального закону, який містить багато оцінних норм, створює сприятливі умови для суддівської сваволі (Чан Бін Лінь, 2016: 34).

Ураховуючи вищевикладене, можемо констатувати, що на прокуратуру покладається обов'язок забезпечити неупереджене й усебічне досудове слідство з метою реалізації принципу доведеності вини та винесення судом справедливого покарання, урахувавши всі обставини, які обтяжують або пом'якшують відповідальність особи. Особливе значення забезпечення законності досудового розслідування має в контексті суворості системи покарань у КНР, включаючи досить часте застосування смертної кари, коли виправити судову помилку вже неможливо.

Важливим є міжнародне співробітництво між Верховною народною прокуратурою КНР та Офісом Генерального прокурора, що створює умови для активної співпраці в рамках кримінальних проваджень, у сфері розшуку та екстрадиції злочинців, обміну позитивним досвідом прокурорської діяльності.

5 жовтня 1995 року підписана й набула чинності Угода про співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Верховною народною прокуратурою Китайської Народної Республіки. Згідно з положеннями Договору про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах між Україною і Китайською Народною Республікою, виходячи з реальних потреб у роботі прокуратур обох країн, на основі взаємної

поваги суверенітету й рівності, принципу взаємовигідності, з метою подальшого розвитку і стимулювання відносин дружнього співробітництва між органами прокуратури обох країн Генеральна прокуратура України та Верховна народна прокуратура Китайської Народної Республіки домовилися про таке: дотримуватися положень Договору про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах між Україною і КНР та в порядку, установленому цим Договором, зміцнювати співпрацю й активно надавати один одному правову допомогу; обмінюватися офіційними делегаціями та групами фахівців для обговорення питань роботи органів прокуратури обох країн, що становлять обопільний інтерес; обмінюватися працівниками органів прокуратури, здійснювати професійні дослідження та навчання (конкретні плани й умови такого виду співпраці встановлюються шляхом консультацій); обмінюватися правовими документами та робочою інформацією, що становить обопільний інтерес, а також на прохання однієї зі Сторін обмінюватися друкованими виданнями в галузі юриспруденції (Угода про співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Верховною народною прокуратурою Китайської Народної Республіки, 1995).

Ураховуючи туристичні потоки між КНР та Україною, що зростають, налагодження економічних зв'язків, а також активний розвиток міжнародної злочинності, така співпраця є необхідною умовою ефективної роботи прокуратур обох суверенних держав.

Висновки. Отже, для України важливим є досвід адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності регіональних прокуратур у КНР, адже позитивний досвід організації діяльності прокурорів у китайській державі може бути запозичений з метою впровадження в національну юридичну практику. Зокрема, доцільно запозичити китайський досвід організації та діяльності регіональних прокуратур, ураховуючи адміністративно-територіальний поділ КНР і національні правові традиції і звичаї, рівень правосвідомості й правової культури громадян. Для України, яка знаходиться в процесі адміністративно-територіальної реформи, що за своєю сутністю є реформою децентралізації, позитивним є досвід створення такої розгалуженої системи органів прокуратури, яка співпадає із системою органів правосуддя та максимально наближена до громадян відповідної територіальної громади.

На увагу заслуговує інститут помічника прокурора в КНР, який, ураховуючи позитивний досвід, доцільно повернути й у національну юридичну практику шляхом унесення змін до чинного Закону України «Про прокуратуру». Помічники прокурора виконують значну кількість технічних завдань, що дає змогу прокурору сконцентрувати увагу на вирішенні юридичних питань і реалізації своїх безпосередніх функцій.

Актуальність і перспективність подальшого дослідження цієї теми зумовлюється необхідністю вдосконалення адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності прокуратури України загалом і на регіональному рівні з урахуванням найкращого позитивного зарубіжного досвіду, міжнародних стандартів діяльності прокурорів, з урахуванням національних правових традицій, рівня правосвідомості та правової культури громадян України, адже сліпе запозичення зарубіжного досвіду у сфері організації та діяльності органів кримінально юстиції є неприпустимим.

Список використаних джерел:

1. Закон о государственных прокурорах Китайской Народной Республики. Бизнес в Китае: информационно-аналитический портал. Дата обновления: 27.12.2019. URL: <https://asia-business.ru/law/law1/lawsystem/attorney/>.
2. Мойсик В. До питання реформування української прокуратури. *Голос України*. 2008. № 89. С. 8–9.
3. Прокуратура Китайской Народной Республики. Все о Китае из первых рук. Китайский информационный Интернет-центр. Дата обновления: 27.12.2019. URL: <http://russian.china.org.cn/russian/33374.htm>.
4. Угода про співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Верховною народною прокуратурою Китайської Народної Республіки від 5 жовтня 1995 року. Дата набуття чинності й оновлення: 05.10.1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_031#Text.
5. Чан Бін Лін. Ключові принципи кримінального права Китайської народної республіки. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 2. С. 31–34.

References:

1. Zakon o gosudarstvennykh prokurorakh Kitaiskoi Narodnoi Respubliki [Law on State Prosecutors of the People's Republic of China]. Biznes v Kitae: informacjonno-analiticheskii portal. Data obnovleniia: 27.12.2019. URL: <https://asia-business.ru/law/law1/lawsystem/attorney/> [in Russian].
2. Moisyk, V. (2008) Do pytannia reformuvannia ukrainskoi prokuratury [On the issue of reforming the Ukrainian prosecutor's office]. *Holos Ukrainy*. 13 travnia (№ 89). P. 8–9 [in Ukrainian].
3. Prokuratura Kitaiskoi Narodnoi Respubliki [Office of Public Prosecutor of the People's Republic of China]. Kitaiskii informacjonnyi Internet-tcentr. Data obnovleniia: 27.12.2019 URL: <http://russian.china.org.cn/russian/33374.htm> [in Russian].
4. Uhoda pro spivrobitnytstvo mizh Heneralnoiu prokuraturoiu Ukrainy ta Verkhovnoiu narodnoiu prokuraturoiu Kytaiskoi Narodnoi Respubliki vid 5 zhovtnia 1995 roku [Agreement on Cooperation between the Prosecutor General's Office of Ukraine and the Supreme People's Prosecutor's Office of the People's Republic of China of October 5, 1995]. Data nabuttia chynnosti ta onovlennia: 05.10.1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_031#Text [in Ukrainian].
5. Chan Bin Lin (2016) Kliuchovi pryntsyipy kryminalnogo prava Kytaiskoi narodnoi respubliki [Key principles of criminal law of the People's Republic of China]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*. № 2. P. 31–34 [in Ukrainian].